

Alena Niňajová: Minulost', přítomnost a budoucnost' v diele J. E. Agualusy

(Posudek vedoucí práce)

Alena Niňajová se ve své diplomové práci zaměřila na dílo angolského spisovatele Josého Eduarda Agualusy. To ovšem vsazuje do širších souvislostí a její práce tak může sloužit i jako vhled do vývoje angolské literatury s jejími specifickými problémy.

Celá první kapitola je věnována angolským dějinám a otázkám, které si v jejich průběhu kladou a kladli angolští spisovatelé. O snaze představit angolskou situaci co neadekvátnějším způsobem svědčí i fakt, že se diplomantka v jednom oddílu této kapitoly zabývá postkoloniálním myšlením, které je pro africké literatury v různých podobách určující.

Druhá část práce představuje J. E. Agualusu a jeho obsáhlou literární tvorbu. Alena Niňajová ji pojednává z velké části na základě vlastní četby, přesto ale stručně a přehledně.

Těžištěm práce je třetí kapitola, v níž se diplomantka po rozsáhlém zkoumání kulturní identity a proměn angolství dostává k vlastnímu autorovu dílu. V podkapitole (s gramaticky nesprávným titulem) „Túžba a strach z bytia iným“ se diplomantka věnuje složité otázce angolské identity zachycené v Agualusových románech *Tropické baroko*, *Obecná teorie zapomnění*, *Obchodník s minulostí* a *Období dešťů*. Svou analýzu přitom zakládá spíše na mozaice románových obrazů a detailním rozboru konkrétních situací než na systematickém zkoumání jednotlivých próz jako celku. Podobnou mapu Agualusova pojetí angolského světa nastiňuje prostřednictvím dílčích motivů a symbolických obrazů i v podkapitolách „V jednote je sila?“ a „Jednota v rozdielnosti“, vyhrazených politickým aspektům složitého utváření angolského národa. Třetí oddíl třetí kapitoly, uvedený krátkou obecnou úvahou o významu paměti pro kulturní identitu, je věnován otázce paměti ve vztahu k dějinám – zde se diplomantka věnuje především vztahu reality a jejího ideologického obrazu, ale také Agualusovu postmodernímu mísení historického faktu a s románovou smyšlenkou. Specifické otázky obrazu angolské minulosti v Agualusových prózách se věnuje čtvrtá podkapitola, v níž je předmětem diplomantčina zájmu ztvárnění angolských prezidentů, představujících vždy též jisté období dějin samostatné Angoly. Zcela jiný ráz má pak poslední, pátá podkapitola, v níž si diplomantka citlivě všímá přírodních motivů v Agualusově díle – tato podkapitola působí tak trochu, jako by byla pro diplomantku překvapením, které už se nestihlo promítnout do celkové reflexe: součástí angolské identity jistě není jen dílo lidských rukou a myslí, ale též přírodní podmínky, v nichž se Angola utváří.

Přílohou práce jsou medailonky nejvýznamnějších angolských spisovatelů 20. století.

Pokud jde o celou práci, kladně hodnotím jak její fundované založení, tak bohatství příkladů, které ukazují Agualusův vztah k vytčeným tématům. Určitým nedostatkem může být to, že práce ve své stěžejní části někdy působí, jako by literatura byla pouhým dokladem historických a sociálních proměn společnosti, nikoli svébytným prostředkem sondujícím svět a přesahujícím bádání humanitních věd.

Diplomová práce Aleny Niňajové zrála několik let. Její autorka si za tu dobu samostatně osvojila celou škálu vědomostí, které jsou zapotřebí k poučenému přístupu k portugalsky psaným africkým literaturám, a ve své práci je dokázala smysluplně využít. Diplomantičin hluboký zájem o zkoumané téma dokládá jak bohatá bibliografie, tak rozsah práce (120 s.). Práce je psána kultivovaným jazykem s minimem chyb. Drobné formální nedostatky a přehlédnutí jdou jistě na vrub spěšné finální fázi. Práci hodnotím jednoznačně jako výbornou.

V Praze 7. června 2017

Mgr. Šárka Grauová, Ph.D.